

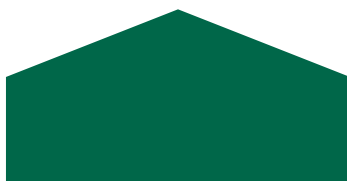

LBTU ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2023. – 2027. GADAM PĒTNIECĪBAS PROGRAMMAS

Zināšanu un tehnoloģiju pārvaldības plāns

Latvijas
Biozinātņu un tehnoloģiju
universitāte

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes (LBTU) Attīstības stratēģijā 2023. – 2027. gadam definēts Pētniecības programmas vidēja termiņa mērķis – Universitātes sekmīga integrācija starptautiskajā universitāšu un zinātnisko institūciju ekosistēmā, izcilība pētniecībā, pētniecības vides ilgtspējas nodrošināšana, zināšanu un tehnoloģiju pārnese.

Mērķa sasniegšanai ir izstrādāts **Zināšanu un tehnoloģiju pārvaldības plāns**, kas paredz pilnveidot esošo zināšanu un tehnoloģiju pārvaldības sistēmu un mehānismus, lai sekmētu LBTU radīto zināšanu izmantošanu tautsaimniecības attīstības veicināšanai, vienlaikus sniedzot LBTU iespēju gūt ieņēmumus.

Kopš 2006. gada LBTU darbojas Tehnoloģiju un zināšanu pārneses nodaļa (TEPEK), kas ik gadu prezentē semināros, izstādēs, kontaktbiržās, un citos pasākumos LBTU zinātnieku aktīvo pētījumu virzienus, stiprinot sadarbību ar nozaru uzņēmumiem. Paralēli TEPEK notiek LBTU studentu, mācībspēku un personāla informēšana par potenciāli iespējamo sadarbību ar uzņēmējiem, kā arī tiek veicināta savstarpēja fakultāšu sadarbība studentu grupas informējot par citu LBTU struktūrvienību darbības virzieniem un aktivitātēm, kā arī iepazīstināšana ar TEPEK darbību, tajā skaitā ar par intelektuālā īpašuma pārvaldības un zināšanu komercializācijas jautājumiem.

TEPEK turpinās darbs pie zinātnieku piedāvājumu, veiksmes stāstu un fakultāšu piedāvājumu gatavošanas. Uzsākts darbs pie komercializācijas algoritma izstrādes. TEPEK notiek tikšanās ar uzņēmējiem un interesentiem, lai sniegtu informāciju par LBTU izstrādēm. Tiek slēgti līgumi, un notiek to izpildes nodrošināšana starp zinātniekiem un uzņēmējiem par produktu un tehnoloģiju izstrādi.

Ņemot vērā TEPEK iniciatīvu un aktīvu darbošanos 2022. gadā parakstīts sadarbības līgums starp Baltijas valstu zinātnisko institūciju tehnoloģiju pārneses centriem, kas paredz ciešāku sadarbību zināšanu un tehnoloģiju pārnesē, kā arī intelektuālā īpašuma aizsardzībā. Tādējādi juridiski nostiprināts starptautisks tīkls starp Baltijas valstu 16 zinātniskajām institūcijām, tostarp LBTU, un trīs nacionālajām intelektuālā īpašuma aizsardzības organizācijām. Turpinās cieša sadarbība ar Latvijas Investīciju attīstības aģentūru (LIAA), Jelgavas biznesa inkubatoru, Zemgales plānošanas reģionu, Jelgavas pilsētas domi, Jelgavas novada domi un Zemgales reģiona kompetenču attīstības centru, piedaloties uzņēmējdarbību veicinošos pasākumos.

1.tabula. Nozīmīgākie TEPEK darbības rādītāji, 2017–2022

Nr.p.k.	Rezultāta rādītājs/gads	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Uzturētie patenti, īpašuma licences, dizainparaugi	38	25	30	31	42	34
2.	Uzturēto piešķirto Eiropas patentu skaits, gadā	3	2	1	4	4	4
3.	Noslēgto intelektuālā īpašuma licences līgumu skaits, gadā	32	22	27	30	20	21

2022. gadā LBTU uzturēja 34 patentus, tai skaitā 4 Eiropas patentus un 20 augu šķirņu katalogā iekļautās uzturētās šķirnes. Kopējais uzturēto patentu skaits gadā svārstās no 25 patentiem 2018. gadā līdz 42 patentiem 2021. gadā. Patentu uzturēšanas ilgums tiek izlemts LBTU Intelektuālā īpašuma pārvaldības komisijā, vērtējot patenta uzturēšanas lietderību, izmaksas un citus aspektus. 2022. gadā spēkā bija 142 licence līgumi, tai skaitā, no jauna tika noslēgti 21 licences līgumi.

2.tabula. TEPEK noslēgtie līgumi, to summas, 2017–2022

Nr.p.k.	Rezultāta rādītājs/gads	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Noslēgto līgumu skaits, gadā	20	22	21	29	22 (40)	10 (25)
2.	Nsloslēgto «Vaučeru»* līgumu skaits, gadā	–	–	6	11	18	15
3.	Līgumu kopsumma, EUR	109 911	48 972	209 419	346 920	632 235	382 122

*Inovāciju Vaučeru atbalsta pakalpojumu līgumi. Sadarbības stiprināšana ar LIAA. Iesaiste Inovācija «Vaučeru» programmas realizācijā (aktivitāte 1.2.1.2. Darbības programmas Izaugsme un nodarbinātība 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt privātā sektora investīcijas PĒA" 1.2.1.2. pasākuma "Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai").

Laika periodā no 2017. gada līdz 2022. gadam tika noslēgti 124 līgumi ar uzņēmumiem, veicot dažādu jomu līgumpētījumus pa kopējo summu vairāk kā 1.520 miljoni eiro. 2021. un 2022. gadā notika ļoti aktīva iesaiste Latvijas inovāciju un attīstības aģentūras koordinētās "Vaučeru" programmas pasākumos, stiprinot sadarbību ar nozaru uzņēmējiem.

Galvenie izaicinājumi 2023.-2027.gadam:

1. Esošā zināšanu pārneses sistēma nepietiekami motivē, stimulē LBTU pētniekus un studējošos iesaistīties pasākumos, kas var rezultēties ar intelektuālā īpašuma tiesību nostiprināšanu un komercializāciju.
2. Universitātes radīto zināšanu mazaktīva komercializācija.
3. Nav izstrādāts LBTU pilna cikla komercializācijas sistēmas algoritms.
4. Daļai pētniecības personāla maza interese par uzņēmumu tehnoloģiskajām vajadzībām, intelektuālā īpašuma komercializācijas iespējām, kārtību un nepieciešamību, iesaistīto pušu ieguvumiem.
5. Uzņēmumu nepietiekama informētība par LBTU piedāvāto potenciālu: zināšanām un tehnoloģijām un nepietiekama izpratne par to izmantošanas iespējām attīstības veicināšanai.
6. Nepietiekami nostiprināta saikne un epizodiska sadarbība starp pētniekiem un uzņēmumiem/uzņēmējus pārstāvošām organizācijām kavē savstarpējas informācijas par katras puses iespējām, mērķiem un vajadzībām apmaiņu, kas ietekmē kopīgo iniciatīvu skaitu un kvalitāti.
7. Iekšējo finanšu resursu trūkums un ārējo finanšu resursu avotu nepietiekami aktīva izmantošana zināšanu pārvaldības pilnveidei. Zināšanu un tehnoloģiju pārvaldības galvenie principi: visām iesaistītajām pusēm skaidri pārvaldības nosacījumi, zināšanu plūsmas efektīva vadība, radīto zināšanu atbilstība tautsaimniecības vajadzībām.
8. Nepietiekama TEPEK cilvēkresursu kapacitāte.
9. Mazaktīva studējošo iesaiste uzņēmējdarbības un inovāciju radīšanas spēju attīstīšanas aktivitātēs. Nepieciešams tās attīstīt un stimulēt.

Plānotie pasākumi, izpildes laiks, atbildīgie un resursu avoti izaicinājumu risināšanai apkopoti 3.tabulā. Plāns ir izstrādāts, balstoties LBTU TEPEK iestrādēs un sasniegumos.

3.tabula. Rīcības virzieni

Nr. p.k.	Pasākums	Izpildes laiks	Atbildīgā struktūrvienība	Resursu avoti
1.Pilnveidot intelektuālā īpašuma pārvaldības nosacījumus un mehānismus:				
1.1	Aktualizēt LBTU Intelektuālā Īpašuma pārvaldības noteikumus un politiku.	2023. gads	TEPEK	Bāzes finansējums (BF), iekšējie resursi, citi avoti
1.2	Izstrādāt LBTU pilna cikla komercializācijas sistēmu (algoritma izstrāde).	2024. gads	TEPEK	BF, iekšējie resursi, citi avoti
2.	Apkopot informāciju par LBTU fakultāšu aktuālajiem pētījumiem, identificēt pētījumus, kuru rezultātiem ir komercializācijas potenciāls, apkopojumu sagatavot tautsaimniecības nozaru griezumā.	Nepārtraukti	TEPEK	BF, iekšējie resursi, citi avoti
3.	Iepazīstināt LBTU pētniekus, maģistrantūras un doktorantūras studentus ar Universitātes intelektuālā īpašuma pārvaldības un zināšanu komercializācijas noteikumiem un kārtību un komercializējamo zināšanu potenciālu.	Nepārtraukti	TEPEK; Bioekonomikas un ilgtspējīgo resursu vadības centrs	BF, iekšējie resursi, citi avoti
4.	Organizēt uzņēmēju un zinātnieku sadarbības pasākumus (seminārus, konferences, kontaktbiržas, apmācības, kopīgas tematiskas diskusijas par nepieciešamajām zināšanām un tehnoloģijām, sadarbību to radīšanā un ieviešanā, izmantošanas nosacījumiem, un citus zināšanu un tehnoloģiju pārnesei sekmējošus pasākumus). Prezentēt LBTU izstrādes izstādēs, semināros, konferencēs, u.c. pasākumos.	Nepārtraukti	TEPEK; Bioekonomikas un ilgtspējīgo resursu vadības centrs	BF; ārējie finanšu resursi; citi avoti
5.	Attīstīt studējošo uzņēmējdarbības un inovāciju radīšanas spējas.	Nepārtraukti	TEPEK; LBTU struktūrvienības; ESAF	Bāzes finansējums (BF); ārējie finanšu resursi; citi avoti

Atbilstoši izvirzītajiem rīcības virzieniem LBTU attīstības stratēģijā definēti sasniedzamie rezultātīvie rādītāji (4.tabula).

4.tabula. Rezultatīvie rādītāji

Intelektuālā īpašuma komercializācijas veicināšana

Rezultāta rādītājs/gads	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Uzturētie patenti, skaits, t.sk.:	42	42	42	43	45	46	50
• Starptautiskie patenti	4	4	3	4	5	5	5
Noslēgtie intelektuālā īpašuma licences līgumi, skaits	20	21	21	22	22	23	25
Kopējā lauksaimniecības augu šķirņu katalogā iekļautās selekcionētās kultūraugu šķirnes, skaits	21	21	21	21	22	22	22
Absolventu (n-3), kuri dibinājuši uzņēmumus, īpatsvars (n2), % (centralizēti dati no Valsts izglītības informācijas sistēmas, https://www.viis.gov.lv/monitoringa-riki)	10% (2020)	10% (2020)	10% (2021)	10% (2022)	11% (2023)	11% (2024)	12% (2025)
LBTU personāla pilnveidotas inovāciju un uzņēmējspēju kompetences, skaits	100	130	150	180	210	260	320